

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

ตำบลตุงสำเภง อำเภอนิรมย์ จังหวัดชัยนาท

โดย

เทศบาลตำบลตุงสำเภง

อำเภอนิรมย์ จังหวัดชัยนาท

คำนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราชการ ๒๕๖๐ มาตรา ๕๗ รัฐต้อง (๑) อนุรักษ์ ป่าไม้ และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรมขนบธรรมเนียมและจารีตประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นและของชาติ และจัดให้พื้นที่สาธารณะ สำหรับกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ใช้สิทธิและมีส่วน ร่วมในการดำเนินการด้วย

ภูมิปัญญาไทยมีความสำคัญอย่างยิ่ง ช่วยสร้างชาติให้เป็นปึกแผ่นมั่นคง สร้างความภาคภูมิใจและศักดิ์ศรีเกียรติภูมิ แก่คนไทย สามารถปรับ ประยุกต์หลักธรรมคำสอนทางศาสนาเข้ากับชีวิตได้อย่างเหมาะสมสร้างความสมดุลระหว่างคนกับสังคม และธรรมชาติได้อย่างยั่งยืน ช่วยเปลี่ยนแปลงปรับปรุงวิถีชีวิตของคนไทยให้เหมาะสมได้ตามยุค

กองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เทศบาลตำบลคู่งสำเภา ได้เล็งเห็นความสำคัญของภูมิปัญญา ท้องถิ่น จึงได้จัดทำโครงการสำรวจฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน หรือปราชญ์ท้องถิ่นเพื่อให้ข้อมูลภูมิปัญญา ท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน หรือปราชญ์ท้องถิ่น ตำบลคู่งสำเภา อำเภอโนนรมย์จังหวัดชัยนาท เป็นปัจจุบัน และเพื่อสืบสานและ อนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สำคัญและมีประโยชน์ไว้ไม่ให้สูญหายไปจากชุมชน และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน หรือปราชญ์ท้องถิ่น เล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อสาธารณชนในการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน หรือ ปราชญ์ท้องถิ่น ต่อไป

กองการศึกษา

เทศบาลตำบลคู่งสำเภา

สารบัญ

	หน้า
บทที่ ๑ บทนำ	๑
บทที่ ๒ วิธีการจัดทำฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน หรือปราชญ์ท้องถิ่น	๒
บทที่ ๓ ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน หรือปราชญ์ท้องถิ่น	๕

บทนำ

พระราชบัญญัติเทศบาลตำบลคู่งสำเภา พ.ศ. ๒๕๗๕ ภายใต้บังคับกฎหมาย เทศบาลตำบลคู่งสำเภา มีหน้าที่ต้องบำรุงรักษาศิลปะ จารีต ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรม อันดีของท้องถิ่น การจัดทำฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน หรือปราชญ์ท้องถิ่น เพื่อให้ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน หรือปราชญ์ท้องถิ่น ตำบลคู่งสำเภา อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท เป็นปัจจุบัน และเพื่อสืบสานและอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สำคัญและมีประโยชน์ไว้ไม่ให้สูญหายไปจากชุมชน และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นปราชญ์ชาวบ้าน หรือปราชญ์ท้องถิ่นสภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐาน

๑. ที่ตั้ง

เทศบาลตำบลคู้้งสำเภา ตั้งอยู่ในท้องที่ หมู่ที่ ๓ บางส่วน และหมู่ที่ ๔ บางส่วนของตำบลคู้้งสำเภา อำเภอมนोरมย์ จังหวัดชัยนาท มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ ๑.๘๒๖ ตารางกิโลเมตร อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครทางทิศเหนือประมาณ ๒๕๐ กิโลเมตร และระยะทางติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

- จังหวัดนครสวรรค์ ระยะทางประมาณ ๕๐ กิโลเมตร
- จังหวัดอุทัยธานี ระยะทางประมาณ ๑๐ กิโลเมตร

มีอาณาเขต ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	อบต.วัดโคก อ.มนोरมย์ จ.ชัยนาท
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ทต. มโนรมย์ อ.มนोरมย์ จ.ชัยนาท
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ทต. มโนรมย์ อ.มนोरมย์ จ.ชัยนาท
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	แม่น้ำเจ้าพระยา และจังหวัดอุทัยธานี

๒. ด้านการเมือง/การปกครอง

เขตการปกครอง มีการแบ่งพื้นที่การปกครองท้องที่ออกเป็น ๔ ชุมชน มีพื้นที่การปกครองจำนวนหมู่บ้าน ๔ ชุมชน จำนวนชุมชนเขตเทศบาล ๔ ชุมชน

๓. ประชากร/ครัวเรือน

ข้อมูลเกี่ยวกับประชากรทั้งสิ้น ๒,๑๖๔ คน แยกเป็น

- ชาย ๙๘๒ คน
- หญิง ๑,๑๖๙ คน

วิธีการจัดทำบ้านข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน หรือปราชญ์ท้องถิ่น

วิธีการดำเนินการ/ขั้นตอน

๑. สํารวจ สอบถาม ข้อมูลจากชาวบ้านในเทศบาลตำบลค้่งสํําเภา
๒. จัดทำฐานข้อมูล

เป้าหมาย

ปราชญ์ชาวบ้าน หรือปราชญ์ท้องถิ่น ตำบลค้่งสํําเภา อําเภอมนรมย์ จังหวัดชัยนาท

สถานที่ดำเนินการ

เขตพื้นที่รับผิดชอบของเทศบาลตำบลค้่งสํําเภา อําเภอมนรมย์ จังหวัดชัยนาท

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

ตำบลดงสำเภา อำเภอเนินขม จังหวัดชัยนาท

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อสืบสานและอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สำคัญและมีประโยชน์ ไว้ไม่ให้สูญหายไปจากชุมชน
๒. เพื่อให้ผู้รับการถ่ายทอดตระหนักถึงความสำคัญของภูมิปัญญาใน ท้องถิ่นของตนเอง อันจะนำไปสู่การอนุรักษ์และพัฒนาภูมิปัญญา นั้นๆ ต่อไป

ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นคำที่มีความหมายเช่นเดียวกับ คำว่าภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทย เป็นองค์ความรู้ ที่มีอยู่ในท้องถิ่น ซึ่งได้รับการถ่ายทอดจากผู้รู้หรือผู้มีประสบการณ์ ซึ่งเรียกว่าปราชญ์ชาวบ้าน หรือปราชญ์ ท้องถิ่น ซึ่งมีผู้ให้คำจำกัดความของภูมิปัญญาท้องถิ่นใน ลักษณะต่าง ๆ กันดังนี้

๑. กรมวิชาการ (๒๕๓๘) ให้ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่น ว่า คือ ความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ในชีวิตของคนเราผ่าน กระบวนการศึกษา สังเกต วิเคราะห์จนเกิดปัญญาและตถกถึกมา เป็นองค์ความรู้ที่ประกอบกันขึ้นมาจากความรู้เฉพาะหลายเรื่อง ความรู้ดังกล่าวไม่ได้แยกย่อยออกมาให้เห็นเป็นศาสตร์เฉพาะ สาขาวิชาต่างๆ อาจกล่าวว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นจัดเป็นพื้นฐาน ขององค์ความรู้สมัยใหม่ที่ช่วยในการเรียนรู้ การแก้ไขปัญหาการจัดการและการปรับตัวในการดำเนินชีวิตของคนเรา

๒. กรมวิชาการ (๒๕๓๘) ให้ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่น ว่า คือ ความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ในชีวิตของคนเราผ่าน กระบวนการศึกษา สังเกต วิเคราะห์จนเกิดปัญญาและตกผลึกมา เป็นองค์ความรู้ที่ประกอบกันขึ้นมาจากความรู้เฉพาะหลายเรื่อง ความรู้ดังกล่าวไม่ได้แยกย่อยออกมาให้เห็นเป็นศาสตร์เฉพาะ สาขาวิชาต่างๆ อาจกล่าวว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นจัดเป็นพื้นฐาน ขององค์ความรู้สมัยใหม่ที่ช่วยในการเรียนรู้ การแก้ไขปัญหาการจัดการและการปรับตัวในการดำเนินชีวิตของคนเรา

๓. **สามารถ จันทรสุริย์** (๒๕๓๖) กล่าวว่าภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่ชาวบ้านคิดได้เองที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหา เป็นสติปัญญา เป็นองค์ความรู้ทั้งหมดของ ชาวบ้านทั้งกว้าง ทั้งลึก ที่ชาวบ้านสามารถคิดเอง ทำเอง โดยอาศัยศักยภาพที่มีอยู่แก้ปัญหาการดำเนินวิถีชีวิตใน ท้องถิ่นอย่าง สมสมัย

จากความหมายดังกล่าว อาจสรุปว่า ภูมิปัญญา ท้องถิ่น หมายถึง องค์ความรู้ หรือสิ่งที่สั่งสมกันมาตั้งแต่ อดีต ซึ่งเป็นประสบการณ์ในการดำเนินชีวิตของคนใน ท้องถิ่นซึ่งได้ผ่านการคิดค้นและปรับปรุงเปลี่ยนแปลง จนได้แนวทางที่เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพสังคม เป็นที่ยอมรับนับถือจากบุคคลทั่วไป ถือเป็นแบบอย่าง ในการดำรงชีวิตที่ถ่ายทอดสืบต่อกันมา

ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่ชาวบ้าน คิดค้นขึ้น แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข พัฒนาแก้ปัญหา เป็นทั้ง สติปัญญาและองค์ความรู้ทั้งหมดของชาวบ้าน ดังนั้น จึงมี ความครอบคลุมเนื้อหา สาระและแนวทางดำเนินชีวิตใน วงกว้าง ภูมิปัญญาท้องถิ่นประกอบไปด้วยองค์ความรู้ใน หลายวิชา ดังที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (๒๕๔๑) ได้จำแนกไว้รวม ๑๐ สาขา คือ

๑. สาขาเกษตรกรรม หมายถึง ความสามารถในการผสมผสานองค์ความรู้ ทักษะ และ เทคนิคด้านการเกษตรกับเทคโนโลยี โดยการพัฒนาบนพื้นฐาน คุณค่าดั้งเดิม ซึ่งคนสามารถพึ่งพาตนเองใน สภาพการณ์ต่างๆ ได้ เช่น การทำ การเกษตรแบบผสมผสาน การแก้ปัญหา การเกษตรเป็นต้น

๒. สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม (ด้านการผลิตและการบริโภค)

หมายถึง การรู้จักประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการแปรรูปผลผลิตเพื่อ ขะลอกการนำเข้าตลาด เพื่อ แก้ปัญหาด้านการบริโภคอย่างปลอดภัย ประหยัด และเป็นธรรมอันเป็นกระบวนการให้ชุมชนท้องถิ่น สามารถพึ่งตนเองทาง เศรษฐกิจได้ ตลอดทั้งการผลิตและการจัดจำหน่ายผลผลิตทางหัตถกรรม เช่น การ รวมกลุ่มของกลุ่มโรงงานยางพารา กลุ่มหัตถกรรม และอื่นๆ เป็นต้น

๓. **สาขาการแพทย์ไทย** หมายถึง ความสามารถในการจัดการป้องกันและ รักษาสุขภาพของคนในชุมชน โดยเน้นให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองทาง ด้านสุขภาพและอนามัยได้

๔. สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึง ความสามารถเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งอนุรักษ์ การพัฒนา และใช้ประโยชน์จากคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

๕. สาขากองทุนและธุรกิจชุมชน หมายถึง ความสามารถในด้านบริหารจัดการ การค้า การสะสมและบริการกองทุนและธุรกิจในชุมชน ทั้งที่เป็นเงินตราและ โภคทรัพย์เพื่อเสริมชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชน

๖. สาขาสวัสดิการ หมายถึง ความสามารถในการจัดสวัสดิการในการประกัน คุณภาพชีวิตของคนให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม และ วัฒนธรรม

๗. สาขาศิลปกรรม หมายถึง ความสามารถในการผลิตผลงานทางด้านศิลปะ สาขาต่างๆ เช่น จิตรกรรม ประติมากรรม วรรณกรรม หัตถศิลป์ คีตศิลป์ เป็นต้น

๘. สาขาจัดการ หมายถึง ความสามารถในการบริหารการจัดการดำเนินงาน ด้านต่างๆ ทั้งขององค์กรชุมชน องค์กรทางสังคมอื่นๆ ในสังคมไทย เช่น การจัดการองค์กรของกลุ่มแม่บ้านระบบผู้เฒ่าผู้แก่ในชุมชน เป็นต้น กรณีของการจัดการศึกษาเรียนรู้ นับได้ว่าเป็นภูมิปัญญาสาขาการจัดการที่มีความสำคัญ เพราะการจัดการศึกษาเรียนรู้ดี หมายถึงกระบวนการเรียนรู้ พัฒนาและถ่ายทอดความรู้ ภูมิปัญญาไทยที่มีประสิทธิผล

๙. สาขาภาษาและวรรณกรรม หมายถึง ความสามารถผลิตผลงาน เกี่ยวกับด้าน
ภาษา ทั้ง ภาษาถิ่น ภาษาโบราณ ภาษาไทย และการใช้ ภาษา ตลอดทั้งด้านวรรณกรรมทุกประเภท

๑๐. สาขาศาสนาและประเพณี หมายถึง ความสามารถประยุกต์และ ปรับใช้
หลักธรรมคำสอนทางศาสนาเชื่อและประเพณีดั้งเดิมที่มีคุณค่า ให้เหมาะสมต่อการประพฤติปฏิบัติให้บังเกิด
ผลดีต่อบุคคลและสิ่งแวดล้อม เช่น การถ่ายทอดหลักศาสนา การบวชป่า การประยุกต์ ประเพณี
บุญประทัยข้าว เป็นต้น

ประเพณี/วัฒนธรรม ในพื้นที่ตำบลดงสำเภา

อำเภอโนนรมย์ จังหวัดชัยนาท

- * ประเพณีวันสงกรานต์
- * ประเพณีวันเข้าพรรษา
- * ประเพณีวันออกพรรษา
- * ประเพณีบุญมหาภูมิ
- * ประเพณีทำบุญสลากภัต



ประเพณีวันสงกรานต์

สงกรานต์ หมายถึง การส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่ คือ ตั้งแต่ ๑๓ - ๑๕ เมษายน แต่เดิม วันขึ้นปีใหม่ไทย คือ วันเริ่มปีปฏิทินของไทย จนถึง พ.ศ. ๒๔๓๓ และได้มีการเปลี่ยนแปลงมาเป็นวันที่ ๑ เมษายน เป็นวันขึ้นปีใหม่จนถึง พ.ศ. ๒๔๘๓



ประเพณีวันเข้าพรรษา

"เข้าพรรษา" แปลว่า "พักฝน" หมายถึง พระภิกษุสงฆ์ต้องอยู่ประจำ ณ วัดใดวัดหนึ่งระหว่างฤดูฝน พระพุทธเจ้าจึงทรงวางระเบียบการจำพรรษาให้ พระภิกษุอยู่ประจำที่ตลอด ๓ เดือน ในฤดูฝนคือ เริ่มตั้งแต่วันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๘ ของทุกปี เรียกว่า "ปฐมาสนี" หรือ "ปฐมพรรษา"



ประเพณีวันออกพรรษา

ตรงกับวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ เรียกว่าอย่างหนึ่งว่า “วันปวารณา” หรือ “วันมหาปวารณา” คือวันที่พระสงฆ์ทำปวารณากรรม คือเปิดโอกาสให้ เพื่อนพระภิกษุว่ากล่าว ตักเตือนกันด้วยเมตตาจิตได้ เมื่อได้เห็นได้ฟังหรือสงสัย ในพฤติกรรมของกันและกัน



ประเพณีบุญมหากรรม

กรรมกำหนดระยะเวลาถวาย จะถวายตลอดไปเหมือนผ้าชนิดอื่นมิได้ ระยะเวลา
นั้นมีเพียง ๓ เดือน คือตั้งแต่วันแรม ๓ ค่ำ เดือน ๓๓ ไปจนถึงวัน ขึ้น ๓๑ ค่ำ เดือน ๓๒
(วันเพ็ญเดือน ๓๒) ระยะเวลานี้เรียกว่า กรรมกาล คือ ระยะเวลา ทอดกรรม หรือ เทศกาล
ทอดกรรม



ประเพณีทำบุญสลากภัต

ประเพณีสลากภัต ภาคเหนือเรียกว่า ประเพณีทานกัวยสลาก ตามวัดต่าง ๆ โดยจัดในช่วงเดือน ๖ จนถึงเดือน ๘ ซึ่งเป็นช่วงผลไม้อุดมสมบูรณ์ โดยมีการรวมตัวของคณะศรัทธาทั้งหมู่บ้านนำผลไม้และสารพัดควหาพานไปตั้งเป็นสลากถวายพระภิกษุที่นิมนต์มาจากวัดต่าง ๆ เป็นประเพณีใหญ่สำหรับหมู่บ้านและวัดนั้น ๆ โดยในแต่ละภูมิภาคมีรายละเอียดการจัดประเพณีแตกต่างกันไป

ด้านการจัดการ

กลุ่มอาชีพในพื้นที่ตำบลต่งสำเภา อำเภอเนินขม จังหวัดชัยนาท

- * กลุ่มทำสวนมะนาว
- * กลุ่มเลี้ยงปลา
- * กลุ่มปลูกผักสวนครัว
- * ร้านค้าชุมชน

ข้อมูลปราชญ์ชาวบ้าน หรือปราชญ์ท้องถิ่น ตำบลตั้งสำเภา อำเภออินทร์บุรี จังหวัดชัยนาท

แยกตามประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

สาขาเกษตรกรรม

เกษตร หมายถึง ความสามารถในการผสมผสานองค์ความรู้ทักษะ และเทคนิคด้านการเกษตรกับเทคโนโลยี โดยการพัฒนาบนพื้นฐานคุณค่าดั้งเดิม ซึ่งคนสามารถพึ่งพาตนเองในสถานการณ์ต่างๆ ได้ เช่น การทำการเกษตรแบบผสมผสาน การแก้ปัญหา การเกษตร เป็นต้น

ที่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	ด้านความสามารถ	หมายเหตุ
๑	นายราชัน แก้ววิภา	หมู่ ๔	ทำการเกษตรแบบผสมผสาน	
๒	นายน้อม เพชรอ่วม	หมู่ ๔	ทำการเกษตรแบบกลุ่มมะนาว	
๓	นางทัศนีย์ เพชรอ่วม	หมู่ ๔	ทำการเกษตรกลุ่มมะนาว	
๔	นางสมควร ฐูปทอง	หมู่ ๔	ทำการเกษตรสวนส้มโอ	

สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม(ด้านการผลิตและการบริโภค)

อุตสาหกรรมและหัตถกรรม (ด้านการผลิตและการบริโภค) หมายถึง การรู้จักประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการแปรรูปผลผลิต เพื่อชะลอการนำเข้าตลาด เพื่อแก้ปัญหาด้านการบริโภคอย่างปลอดภัย ประหยัด และเป็นธรรมอันเป็น กระบวนการใช้ชุมชนท้องถิ่นสามารถพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจได้ ตลอดทั้งการผลิตและการจัดจำหน่ายผลผลิตทางหัตถกรรม เช่น การรวมกลุ่มของกลุ่มโรงงานยางพารา กลุ่มโรงสี กลุ่มหัตถกรรม เป็นต้น

ที่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	ด้านความรู้ความสามารถ	หมายเหตุ
๑	นางหนามเตย อ๋านก	หมู่ ๔	ทำขนมหวาน	
๒	นายชูชีพ จอนพงษ์	หมู่ ๔	ช่างไม้	

สาขาการแพทย์ไทย

การแพทย์ไทย หมายถึง ความสามารถในการจัดการป้องกันและรักษา
สุขภาพของคนในชุมชน โดยเน้นให้ ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองทางด้านสุขภาพและอนามัยได้

ที่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	ด้านความสามารถ	หมายเหตุ
๑	นางปิยาภรณ์ อินทร์ไทยวงศ์	หมู่ ๔	นวดแผนไทย	

สาขาภาษา และวรรณกรรม

ภาษาและวรรณกรรม หมายถึง สิ่งที่มีสื่อความหมายด้วยเสียงหรือตัวอักษรที่มีกำหนดไว้ เป็นแบบแผน เพื่อใช้ป็นสื่อสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกัน ประกอบด้วย ชำวสาร วรรณกรรม ภาษาศาสตร์และหลักภาษา ภาษาถิ่นและภาษาชนต่างกลุ่ม นิทานและภูมินาม ความเรียงและฉันทลักษณ์ปริศนาคำทาย วาทกรรม กวีนิพนธ์

ที่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	ด้านความสามารถ	หมายเหตุ
๑	นายชูชีพ จอพนงษ์	หมู่ ๔	ภาษา และวรรณกรรม	

สาขาศิลปกรรม

ศิลปกรรม หมายถึง ความสามารถในการผลิตผลงานทางด้านศิลปะสาขาต่างๆ เช่น จิตรกรรม ประติมากรรม วรรณกรรมทัศนศิลป์ เป็นต้น

ที่	ชื่อ-สกุล	ด้านความสามารถ	หมายเหตุ
๑	นายชูชีพ จวนพงษ์	วงกะลุง, ดนตรีไทย	
๒	นางจ่านง กล่อมจิต	เพลงฉ่อย	
๓	นางประทุม ดิษเจริญ	เพลงฉ่อย	
๔	นางนิยม รวดนวล	เพลงฉ่อย	

ข้อมูลปราชญ์ชาวบ้าน

☩ สาขาเกษตรกรรม

ที่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	ด้านความสามารถ	หมายเหตุ
1	นายราชัน แก้ววิภา	หมู่ 4	ทำการเกษตรแบบผสมผสาน	
2	นายน้อม เพชรอ่วม	หมู่ 4	ทำการเกษตรแบบกลุ่มมะนาว	
3	นางทัศนีย์ เพชรอ่วม	หมู่ 4	ทำการเกษตรแบบกลุ่มมะนาว	
4	นางสมควร รูปทอง	หมู่ 4	ทำการเกษตรสวนส้มโอ	

☩ สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม(ด้านการผลิตและบริโภค)

ที่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	ด้านความสามารถ	หมายเหตุ
1	นางหนามเตย อ๋านก	หมู่ 4	ทำขนมหวาน	
2	นายชูชีพ จอนพงษ์	หมู่ 4	ช่างไม้	

☩ สาขาการแพทย์ไทย

ที่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	ด้านความสามารถ	หมายเหตุ
1	นางปิยาภรณ์ อินทร์ไทยวงศ์	หมู่ 4	นวดแผนไทย	

☩ สาขาภาษาและวรรณกรรม

ที่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	ด้านความสามารถ	หมายเหตุ
1	นายชูชีพ จอนพงษ์	หมู่ 4	ภาษา และวรรณกรรม	

☩ สาขาศิลปกรรม

ที่	ชื่อ-สกุล	ด้านความสามารถ	หมายเหตุ
1	นายชูชีพ จอนพงษ์	อังกะลุง,ดนตรีไทย	
2	นางจ้านงค์ กล่อมจิต	เพลงฉ่อย	
3	นางประทุม ดิษเจริญ	เพลงฉ่อย	
4	นางนิยม รอดนวล	เพลงฉ่อย	

ประเพณี/วัฒนธรรม

☩ ประเพณีวันสงกรานต์



☩ ประเพณีวันเข้าพรรษา



☩ ประเพณีวันออกพรรษา



☩ ประเพณีบุญมหากรรม



☩ ประเพณีทำบุญสลากภัต



ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น
ตำบลคิ่งสำเภา อำเภอมโนรมย์ จังหวัดชัยนาท

โดย

เทศบาลตำบลคิ่งสำเภา
อำเภอมโนรมย์ จังหวัดชัยนาท

กองการศึกษา เทศบาลตำบลคิ่งสำเภา
โทร ๐๕๖ - ๔๙๑ ๓๒๕

คำนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราชการ ๒๕๖๐ มาตรา ๕๗ รัฐต้อง (๑) อนุรักษ์ ฟื้นฟู และส่งเสริม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรมขนบธรรมเนียมและจารีตประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นและของชาติ และจัดให้พื้นที่สาธารณะ สำหรับกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ใช้สิทธิและมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย

ภูมิปัญญาไทยมีความสำคัญอย่างยิ่ง ช่วยสร้างชาติให้เป็นปึกแผ่นมั่นคง สร้างความภาคภูมิใจและศักดิ์ศรีเกียรติภูมิ แก่คนไทย สามารถปรับ ประยุกต์หลักธรรมคำสอนทางศาสนาใช้กับชีวิตได้อย่างเหมาะสมสร้างความสมดุลระหว่างคนกับสังคม และธรรมชาติได้อย่างยั่งยืน ช่วยเปลี่ยนแปลงปรับปรุงวิถีชีวิตของคนไทยให้เหมาะสมได้ตามยุค

กองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เทศบาลตำบลคิ่งสำเภ ได้เล็งเห็นความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น จึงได้จัดทำโครงการสำรวจฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ประชาชนชาวบ้าน หรือปราชญ์ท้องถิ่นเพื่อให้ข้อมูลภูมิปัญญา ท้องถิ่น ประชาชนชาวบ้าน หรือปราชญ์ท้องถิ่น ตำบลคิ่งสำเภ อำเภอมโนรมย์ จังหวัดชัยนาท เป็นปัจจุบัน และเพื่อสืบสานและ อนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สำคัญ และมีประโยชน์ไว้ไม่ให้สูญหายไปจากชุมชน และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ประชาชนชาวบ้าน หรือปราชญ์ท้องถิ่น เล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อสาธารณชนในการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น ประชาชนชาวบ้าน หรือปราชญ์ท้องถิ่น ต่อไป

ที่ตั้ง

เทศบาลตำบลคิ่งสำเภ ตั้งอยู่ในท้องที่ หมู่ที่ ๓ บางส่วน และหมู่ที่ ๔ บางส่วนของตำบลคิ่งสำเภ อำเภอมโนรมย์ จังหวัดชัยนาท มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ ๑.๘๒๖ ตารางกิโลเมตร อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครทางทิศเหนือประมาณ ๒๕๐ กิโลเมตร และระยะทางติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

- จังหวัดนครสวรรค์ ระยะทางประมาณ ๕๐ กิโลเมตร
 - จังหวัดอุทัยธานี ระยะทางประมาณ ๑๐ กิโลเมตร
- มีอาณาเขต ดังนี้

ทิศเหนือ ติดกับ อบต.วัดโคก อ.มโนรมย์ จ.ชัยนาท

ทิศใต้ ติดกับ ทต.มโนรมย์ อ.มโนรมย์ จ.ชัยนาท

ทิศตะวันออก ติดกับ ทต.มโนรมย์ อ.มโนรมย์ จ.ชัยนาท

ทิศตะวันตก ติดกับ แม่น้ำเจ้าพระยา และจังหวัดอุทัยธานี

ด้านการเมือง/การปกครอง

เขตการปกครอง มีการแบ่งพื้นที่การปกครองท้องที่ออกเป็น ๔ ชุมชน มีพื้นที่การปกครองจำนวน หมู่บ้าน ๔ ชุมชน จำนวนชุมชนเขตเทศบาล ๔ ชุมชน

ประชากร/ครัวเรือน

ข้อมูลเกี่ยวกับประชากรทั้งสิ้น ๒,๐๕๑ คน แยกเป็น

- ชาย ๙๘๒ คน
- หญิง ๑,๐๖๙ คน

วิธีการดำเนินการ/ขั้นตอน

๑. สำรวจ สอบถาม ข้อมูลจากชาวบ้านในเทศบาลตำบลคิ่งสำเภ
๒. จัดทำฐานข้อมูล

เป้าหมาย

ปราชญ์ชาวบ้าน หรือปราชญ์ท้องถิ่น ตำบลคิ่งสำเภ อำเภอมโนรมย์ จังหวัดชัยนาท

สถานที่ดำเนินการ

เขตพื้นที่รับผิดชอบของเทศบาลตำบลคิ่งสำเภ อำเภอมโนรมย์ จังหวัดชัยนาท

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อสืบสานและอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สำคัญและมีประโยชน์ ไว้ไม่ให้สูญหายไปจากชุมชน
๒. เพื่อให้ผู้รับ การถ่ายทอด ตระหนักถึงความสำคัญของภูมิปัญญาใน ท้องถิ่นของตนเองอันจะนำไปสู่การอนุรักษ์และพัฒนาภูมิปัญญา นั้นๆ ต่อไป